

Els vincles Km0 com a motor d'inclusió

La principal barrera que encara afronten moltes persones amb discapacitat intel·lectual no és la seva discapacitat, sinó la mirada social que durant anys ha condicionat les oportunitats que tenen per participar, decidir i formar part de la comunitat. Com descrivia Erving Goffman (1963), l'estigma fa que una característica acabi definint tota la identitat d'una persona, invisibilitzant la seva història, els seus interessos i la seva capacitat de decidir. Aquesta invisibilitat es manifesta en situacions quotidianes: comprendre una comunicació administrativa, utilitzar el transport públic o participar en una activitat del barri. Sovint, la barrera no es troba en la persona, sinó en entorns que no han estat dissenyats tenint en compte la diversitat. L'exclusió, per tant, no és només una qüestió d'accés, sinó també de reconeixement i de participació. La cohesió social es construeix a través dels vincles, la participació i el sentit de pertinença, més enllà de compartir un territori. L'exclusió social no respon únicament a la manca de recursos materials, sinó sobretot a la fragilització de les relacions i de les oportunitats de participar en la vida comunitària. Per això, la inclusió requereix enfortir les xarxes socials i crear territoris accessibles que afavoreixin la participació i el reconeixement de tothom. És en aquest punt on prenem sentit el concepte d'acció comunitària. El terme etimològicament pot semblar, a primera vista, una redundància: si parlem de comunitat, sembla que ja estem parlant d'una dimensió col·lectiva i relacional. Però aquesta aparent redundància és precisament el motiu pel qual el concepte és necessari. No tota comunitat genera automàticament participació, cohesió o vincles significatius. Tal com planteja Marchioni (1999), una comunitat és una xarxa de relacions que es construeix mitjançant el coneixement mutu, la participació i la corresponsabilitat. Per això, la transformació d'un territori no depèn únicament dels serveis o de les institucions, sinó també de les entitats, les associacions, els equipaments, els comerços i les xarxes veïnals que en formen part. La generació o regeneració de vincles de proximitat (Km0) representa la dimensió més quotidiana i tangible de la inclusió. Petites accions, com adaptar les activitats d'una entitat perquè tothom hi pugui participar, dirigir-se directament a una persona amb discapacitat en una consulta mèdica o adaptar una sentència judicial a lectura fàcil perquè una persona amb discapacitat intel·lectual pugui comprendre-la i participar en les decisions que l'afecten, transformen els espais compartits en llocs de pertinença, on les persones són reconegudes pel seu nom, els seus interessos i les seves decisions, i no únicament per la seva discapacitat. En aquest procés, entitats com Som - Fundació contribueixen a garantir que cada persona pugui expressar la seva voluntat i exercir els seus drets amb els suports necessaris, d'acord amb la Convenció de les Nacions Unides sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat (2006). Però aquest treball només és complet quan connecta les persones amb la seva comunitat i genera relacions de reciprocitat. La transformació comença quan ens preguntem qui no és present en els nostres espais quotidians i què podem canviar perquè totes les persones hi puguin estar i ser, participant activament com a membres de la comunitat i com a agents de canvi.

Font del document: <https://www.diaridegirona.cat/girona/2026/09/24/els-vincles-km0-com-motor-134610806.html>